

הצעת חוק סיוג ויתור על שטח, התשנ"ט-1998*

1. לענין חוק זה - הגדרות
- "שטח" - כל שטח שעליו החילה מדינת ישראל את המשפט, השיפוט והמינהל של המדינה.
2. על אף האמור בכל דין, לא תותר ממשלת ישראל על ריבונות המדינה או על שליטתה, בשטח או בחלק משטח, לרבות ויתור עתידי ויתור בתנאים עתידיים, אלא לאחר שהויתור אושר ברוב של חברי הכנסת ובמשאל עם ברוב רגיל.
3. אין לשנות או לבטל סעיף מסעיפי חוק זה, במפורש או מכללא, אלא ברוב של חברי הכנסת; רוב זה יידרש בקריאה הראשונה, השניה והשלישית.
- יציבות

ד ב ר י ה ס ב ר

מטרת החוק המוצע להבטיח כי כל שינוי בסטטוס או ויתור על שטחים שעליהם חלים החוק, המשפט והמינהל של ישראל ייעשו רק בהחלטה של רוב חברי הכנסת בתוספת משאל עם מיוחד בנושא. זאת במטרה להבטיח כי החלטה כה גורלית ומשמעותית תתקבל ברוב אמיתי בכנסת ובציבור.

להצעת חוק זו לא צפויות עלויות כספיות.

חברי הכנסת: יהודה הראל, עמנואל זיסמן ואלכסנדר לובוצקי

הצעת חוק מס' פ/2262: הועברה לוועדה ביום כ"ח כהמזוה התשנ"ט (22 ביולי 1998).

מתפרסמת בזה הצעת חוק של חברי הכנסת מטעם ועדת הכלכלה של הכנסת:

הצעת חוק הפיקדון על מכלי משקה, התשנ"ט-1998*

1. בחוק זה - הגדרות
- "בית עסק" - מקום שבו נמכרים מכלי משקה;
- "יבואן" - מי שבמסגרת עסקו מייבא מכלי משקה;
- "יצרן" - מי שעוסק בייצור מכלי משקה. בין בעצמו ובין על ידי אחרים;
- "מכל משקה" - כלי קיבול שמשווקים בו משקה, בין שהוא מלא ובין שהוא ריק, העשוי מכל חומר, למעט שקיות ולמעט מכלי משקה שקיבולתם 1.5 ליטרים או יותר;
- "מיחזור" - כהגדרתו בחוק איסוף ופינוי פסולת למיחזור, התשנ"ג-1993;
- "מרכז מיחזור" - עסק שנועד לקבל מכלי משקה ריקים;
- "צרכן" - אדם הקונה מכלי משקה שלא למטרת עסק;

הצעת חוק מס' 922/2: הועברה לוועדה ביום י"ט בחשון התשנ"ח (19 בנובמבר 1997).
ס"ח התשנ"ג, עמ' 116.

"קרן" – הקרן ליישום ולעידוד המיחזור בישראל, שהוקמה לפי סעיף 10;
"השר" – השר לאיכות הסביבה.

2. על כל מכל משקה ישולם פיקדון, לפי הוראות חוק זה.
3. לא ייצר אדם ולא ישווק יבואן מכלי משקה החייבים בפיקדון לפי הוראות חוק זה אלא אם כן מוטבעים בהם או מודפסים עליהם או על התווית שעליהם, במקום הנראה לעין, המילים "מכל משקה זה חייב בפיקדון" וכן, סמוך להם, סכום הפיקדון, כפי שקבע השר.
4. (א) יצרן, יבואן ובית עסק יגבו פיקדון בשל כל מכל משקה שהם מוכרים.
(ב) יצרן ויבואן יעבירו את סכומי הפיקדון שגבו, לקרן, במועדים ובדרכים שקבע השר בהסכמת שר האוצר.
5. כל הרוכש מכל משקה ישלם פיקדון ליצרן, ליבואן או לבית העסק, שממנו רכש את מכל המשקה; תשלום הפיקדון ייעשה בעת התשלום בעד מכל המשקה.
6. (א) צרכן שיש בידיו מכל משקה ריק, רשאי להעבירו למרכז מיחזור, או לבית עסק ליצרן או ליבואן, העוסקים במכירה, בייצור או ביבוא של מכל משקה מאותו סוג.
(ב) מרכז מיחזור, בית עסק, יצרן או יבואן יקבלו מכל משקה ריק שהעביר להם צרכן, וישלמו לו את דמי הפיקדון בערו.
(ג) הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב) לא יחולו על בית עסק ששטח רצפתו פחות מ-28 מ"ר.
(ד) השר רשאי לפטור, בתקנות, בתי עסק מסוימים מלקבל מכלי משקה ריקים, כולם או חלקם; פטור כאמור ייקבע בהתחשב בשטחם של בתי עסק, בסוג המכלים, או בכמות המכלים המוחזרים לבית עסק מסוים.
7. (א) בית עסק שיש בידיו מכלי משקה ריקים, רשאי להעבירם למרכז מיחזור או להחזירם לבית עסק, ליצרן או ליבואן שמהם הוא רכש את המכלים.

ד ב ר י ה ס ב ר

וכל בית עסק, כל אלה יחויבו גם בהשבת דמי הפיקדון, כשהמכלים הריקים יוחזרו להם, למעט בתי עסק ששטח רצפתם פחות מ-28 מ"ר ובשל כך אין להם מקום לקלוט בחזרה מכלי משקה ריקים. נוסף על כך, יקומו מרכזי מיחזור, שגם אליהם יהיה אפשר להחזיר מכלי משקה ריקים, ולקבל בעדם את סכומי הפיקדון.

מרכזי המיחזור, שיקבלו את הבעלות על מכלי המשקה הריקים, יטפלו במיחזור של אותם מכלים שאפשר למחזרם, ויפנו את המכלים האחרים לאתרים מורשים לסילוק פסולת (סעיף 9 להצעת החוק).

עוד מוצע לקבוע, כי יצרנים ויבואנים יהיו חייבים להעביר את סכומי הפיקדונות שגבו לקרן ליישום ולעידוד המיחזור, שתוקם במסגרת המשרד לאיכות הסביבה. קרן זו תשתמש בכספים שיגיעו אליה, בין היתר כדי לעודד מפעלי מיחזור וכן כדי להשיב למרכזי המיחזור את ההוצאות שנגרמו להם, לרבות דמי טיפול בשל סילוק מכלים שאי אפשר למחזרם לאתרי פסולת מורשים.

להצעת חוק זו שתי מטרות עיקריות: האחת – שיפור רמת הניקיון ברשות הרבים, והשנייה – הקטנת כמות האשפה המופקת ונטמנת, והנהגת שיטה שתעודד ותמריץ ייצור ושימוש במכלי משקה הניתנים למיחזור.

במקומות שונים בעולם נבחנו שיטות שונות המיועדות להשיג את המטרות האמורות. בחינת השיטות השונות הביאה למסקנה, ששיטת הפיקדון הוכחה כיעילה ביותר שכן היא הביאה, מצד אחד, למידת השבה של מכלי משקה ריקים בשיעור הגבוה ביותר, ומצד שני, לעידוד המיחזור או השימוש החוזר במכלי המשקה בשל ערכם הכספי.

בהתאם להצעת החוק, המכלים שעליהם תחול חובת תשלום פיקדון הם אותם מכלי משקה הגורמים לזיהום הבולט יותר ברשות הרבים, דהיינו, מכלי משקה שאינם שקיפות או שהקיבולת שלהם היא מתחת ל-1.5 ליטרים.

בהתאם למוצע, החובה לגבות את הפיקדון תחול, למעשה, על כל מי שמוכר את מכלי המשקה: יצרן, יבואן

(ב) מרכז מיחזור, בית עסק, יצרן או יבואן יקבלו מכלי משקה ריקים שהעביר להם בית עסק לפי הוראות סעיף קטן (א), וישלמו לו את דמי הפיקדון בעדם.

8. יצרן או יבואן שיש בידיהם מכלי משקה ריקים, רשאי להעבירם למרכז מיחזור ומרכז המיחזור יקבלם וישלם בעדם תשלום בגובה הפיקדון.

9. (א) מכלי משקה ריקים, שמרכז מיחזור שילם בעדם תשלום בגובה הפיקדון, יהיו קניינו, ואולם, מכלי משקה, שהשר קבע כי הם אינם ניתנים למיחזור, יפנה אותם בעל המרכז לאתר מורשה לסילוק פסולת.

(ב) בעל מרכז מיחזור יקבל מהקרן את החזר הוצאותיו בעד מכלי משקה שפינה לאתר מורשה לסילוק פסולת, כאמור בסעיף קטן (א), בתוספת דמי טיפול, בתנאים ובשיעורים שקבע השר.

10. (א) מוקמת בזה קרן ליישום ולעידוד המיחזור במסגרת המשרר לאיכות הסביבה (להלן – הקרן).

(ב) מטרת הקרן תהיה לרכז אמצעים כספיים ליישום ולעידוד המיחזור של מכלי משקה וכן לפקח ולאכוף את הדינים שענינם מיחזור.

(ג) השר יתקין תקנות בדבר סדרי הפעלת הקרן.

(ד) כספי הקרן יבואו מדמי הפיקדון לפי סעיף 4 ומתרומות.

(ה) השר ידווח לוועדת הכלכלה של הכנסת בסוף כל שנת תקציב על פעולות הקרן, הכנסותיה והוצאותיה.

11. אלה דינם קנס כאמור בסעיף 61(א3) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, ואם נעברה העבירה על ידי תאגיד כפל הקנס האמור:

(1) יצרן או יבואן שאינו מקיים חובת סימון לפי סעיף 3;

(2) יצרן או יבואן שאינו גובה פיקדון או שאינו מעביר את סכומי הפיקדון שגבה לקרן, לפי הוראות סעיף 4;

(3) מרכז מיחזור, יצרן, יבואן או בית עסק, שאינו משלם פיקדון לפי הוראות סעיפים 6 עד 8;

(4) בעל מרכז מיחזור שאינו מפנה לאתר מורשה לסילוק פסולת לפי הוראות סעיף 9, מכלי משקה שלא ניתן למחזרם.

12. (א) השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו, ובכלל זה –

(1) קביעת סכומי הפיקדון, ובלבד שלא יעלו על מחיר מכל משקה מלא, כפי שקבע השר;

(2) מכלי משקה שחובת תשלום הפיקדון לא תחול לגביהם;

(3) הרכי עדכון הפיקדון;

(4) שינוי נוסח הסימון כאמור בסעיף 3, וכן הגודל, האופן וצורת הסימון;

(5) נסיבות נוספות, על אלה המנויות בסעיף 6(ד), למתן פטור לבית עסק;

(6) הוראות בדבר מיחזור מכלי משקה, ובלבד שתקנות בדבר שימוש חוזר במכלי משקה יהיו בהסכמת שר הבריאות.

(ב) תקנות לפי חוק זה יותקנו באישור ועדת הכלכלה של הכנסת.

חברי הכנסת: דוד צוקר, אברהם פורז, מרינה סולודקין

² ס"ח התשל"ז, עמ' 226.